

KİTLELER AYAĞA KALKIYOR MU?

9 Ağustos 2023

Yıldırım Koç

Teknolojinin bugünkü aşaması tüm insanlığın en temel maddi ihtiyaçlarının karşılanabilmesini mümkün kılacak düzeydedir. Buna karşın, kapitalizm ve emperyalizm nedeniyle, birçok ülkenin halkı sömürü ve baskı altındadır. Kapitalizmin sürekli olarak kışkırttığı tüketim çılgınlığı nedeniyle, dünyamızın ve insanlığın geleceği tehlikededir; doğa tahrip edilmektedir. Mutluluğu daha fazla tüketim ve israfta aramaya şartlandırılan insanlar, dayanışma geleneğinden koparak bireycileşmekte, bencilleşmekte, depresyona girmektedir. Bunalıma düşen insanlar antidepresanlara sığınmaktadır.

Türkiye’de de nüfusumuzun küçük bir bölümünü oluşturan bir kesim akıl almaz bir lüks ve israf içinde yaşarken, farklı düzey ve biçimlerde sıkıntı yaşayan insanların sayısı ve oranı hızla artmaktadır. Halkımızın büyük bölümü kendilerinin ve çocuklarının geleceklerine ilişkin ciddi kaygı duymaktadır. Gençler arasında Türkiye’den kaçma eğilimi giderek daha da güçlenmektedir.

İnsanların, kalıcı bir biçimde, huzur ve refah içinde yaşayacakları bir Türkiye ve ardından bir dünyanın kurulması ancak kitlelerin bu ihtiyacı hissetmesine ve bu uğurda örgütlü mücadeleye girmesine bağlıdır.

Kitlelerin bu sürece katılması ise ancak sorunların aşılabilmesi için mevcut düzen içinde başka çare kalmadığının yaşanarak anlaşılmasıyla mümkündür.

Bazı kesimlerce on yıllardır yapılan “yoksulluk edebiyatı” gerçek durumu yansıtmadığından insanların büyük bölümü günümüzde giderek artan sorunlarını mevcut düzen içinde çözüme çabasını sürdürmektedir.

İnsanların çok büyük bölümü, ekonomik sömürüye rağmen, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonraki dönemde, hayat standardını yükseltebilmeyi başarmıştır. AKP iktidarı döneminde de, insanlarımızın büyük bölümü, belirli sorunlar yaşasa bile, 22 yıl önceyle kıyaslandığında, “tüketim çılgınlığı” ölçü olarak alındığında, “daha iyi yaşamakta”dır. Bu nedenle de, kısa vadeli çıkarlarını son derece iyi bilen ve siyasi davranışlarını bu temelde biçimlendiren mantıklı ve gerçekçi insanlar olarak, AKP’ye oy vermektedir.

Ancak son yıllarda, giderek derinleşen ekonomik kriz, etkilerini hissettirmeye başlamıştır. Kısa vadeli çıkarlar dikkate alındığında, geçmişte insanları memnun etmiş olan bazı uygulamalar, orta ve uzun vadedeki olumsuz etkileri nedeniyle, artık günümüzde insanlara zarar veriyor. Halkımızın büyük çoğunluğu için, “elindekini hızla kaybetme” veya “mutlak yoksullaşma” dönemine girilmiştir. Türkiye tarihinde ilk kez, nüfusun giderek daha da büyük bir bölümünü oluşturan işçi sınıfımız, önümüzdeki kısa vadede, çok hızlı ve kapsamlı bir mutlak yoksullaşma, kendisine hak olarak gördüğü hayat standardında hızlı bir gerileme, yıllar içinde kazanılmış demokratik hak ve özgürlüklerine yönelik ciddi saldırı tehditleriyle karşı karşıya kalacaktır.

Bu büyük dönüşüm sürecinde AKP’nin ve işverenlerin uyguladıkları ve derinleşen ekonomik kriz koşullarında büyük olasılıkla uygulayacakları politikaları incelemek ve insanlarımızın bunlara karşı olası tepkilerinin Türkiye’nin geleceği açısından etkilerini araştırmak gereklidir.

Halkımızın en büyük kesimini, işçisi, memuru, sözleşmeli personeli, işsizi ve emeklisiyle işçi sınıfımız oluşturmaktadır. Bu nedenle, olası gelişmelere karşı tepkisiyle Türkiye’nin toplumsal ve siyasal geleceğini belirleyecek güç, işçi sınıfıdır.

İşçi sınıfımız, halkımızın diğer kesimleri gibi, son derece birikimli, ihtiyatlı, sorun çözme yeteneği son derece gelişmiş, mecbur kalmadıkça risk almayan, sırtında yumurta küfesi taşıyan, gerçekçi, görmüş geçirmiş deneyimli insanlardan oluşur. İnsanlarımızın huzur ve refah içinde yaşayacakları bir Türkiye, ancak bu büyük kitlenin bu ihtiyacı hissetmesi ve bu uğurda çaba göstermesiyle mümkündür. Mevcut düzen içinde sorunlarını bireysel girişimlerle aşamayan insanlar, hayat başka çare bırakmadığında, bir araya gelip, ekmek ve hak mücadelesine girerler.

Türkiye 2023 yılının ikinci yarısında böyle bir sürecin henüz başlangıcındadır. Türkiye ekonomisinin yaşadığı ve giderek daha da derinleşecek kriz ile siyasi iktidarın ülkeyi yönetme anlayışı, özellikle 2024 yılı Mart ayındaki yerel seçimlerden sonra (büyük olasılıkla seçim olmayacak 4 yıl boyunca) işçi sınıfının tüm kesimlerinin çok daha büyük sorunlarla karşı karşıya kalacağını göstermektedir.

2023 yılının ikinci yarısında geçmiştekinden çok farklı koşullardayız. Türkiye tarihinde ilk kez, işçi sınıfımızın gelir getirici bir işte çalışanların yüzde 70'inden fazlasını oluşturduğu koşullarda, çok ciddi ve hızlı bir mutlak yoksullaşmanın eşliğindeyiz. Bu mutlak yoksullaşma, işçi olarak çalışmak isteyen işsizleri ve geçmişte hayatını ücretli olarak kazanmış emeklileri de doğrudan etkiliyor.

İnsanlar, bazılarının sandığı gibi balık hafızalı değildir; kısa vadeli çıkarlarını çok iyi bilen insanlarımız, mümkün olan en düşük riskle azami yarar elde etme çabasındadır.

Halkımız, onun zeka, bilgi ve kavrayış düzeyini küçümseyenleri suya götürüp susuz getirecek ve tuz yalattıktan sonra yeniden suya götürüp susuz getirecek kadar kurnaz, akıllı ve uyanıktırlar. "Saf ayaklara yatma" yeteneklerini cahillik ve bilgisizlik sananlar büyük bir hata içindedir.

Halkın bir lokma bir hırka anlayışıyla aldatılması da söz konusu değildir. Ne yazık ki müthiş bir tüketim çılgınlığı ve israfa kapılmış insanların tarikatlar ve cemaatler aracılığıyla kontrol altına alınabilmesi mümkün değildir; aç tilki fırın yıkar sözü boşuna söylenmemiştir.

Halkımızın kitle eylemleri biçiminde tepki gösterme yeteneği çok sorgulandı. Ancak özellikle 2009 yılı Aralık ayında Tekgıda-İş üyesi Tekel yaprak tütün atelyeleri işçilerinin 78 günlük Ankara Kızılay eylemleri, 2015 yılında Bursa'da onbinlerce metal işçisinin Türk Metal Sendikası'na ve işverene karşı başlattığı ve ardından Gölcük ve Eskişehir gibi kentlere de yayılan işyeri işgalli radikal mücadelesi bu büyük potansiyelin açığa çıktığı olaylardı. Ayrıca 2013 yılında Taksim'de Gezi Parkı'ndaki ağaç direnişiyle başlayan ve ardından birçok kentte yüzbinlerce insanın katıldığı kendiliğindenci hareket de bu büyük potansiyelin ortaya çıktığı bir süreçti. Şurası çok açık ki, damarına basıldığında halkımızın büyük bir kitle eylemi gerçekleştirme gücü vardır. Bu potansiyel gücünün kitle eylemine dönüşmesinde ise en önemli etmen, ciddi, hızlı ve etkili bir mutlak yoksullaşmadır. 2024 yılında yaşanacak mutlak yoksullaşmanın nelere yol açacağı mutlaka incelenmeli ve tartışılmalıdır.

Adalet ve Kalkınma Partisi insanları ve işçi sınıfımızı aldatarak onların oylarını almadı. İnsanların kısa vadeli çıkarlarını nasıl iyi bildiklerini ve büyük çoğunluğunun da siyasi tercihlerini bu temelde yaptıklarını bilerek, onları memnun edecek düzenlemeler yaparak, onların oylarını hakkıyla aldı. Aldatılan veya inancı nedeniyle AKP'yi tercih eden mutlaka vardır; ancak oy verenlerin büyük çoğunluğu, hayatlarından memnun oldukları ve işlerin daha da iyi gideceğine inandıkları için AKP'ye oy verdi.

Günümüzdeki soru, AKP'nin günümüzdeki uygulamalarının halkımızın büyük bölümünün kısa vadeli çıkarlarına uygun olup olmadığıdır. Eğer henüz başlarında olduğumuz ekonomik kriz, AKP'nin kitlelerin önemli bir bölümünün oyunu alabilmesini mümkün kılan politikalardan sapmasına neden olarsa, insanlar da siyasi tavırlarını değiştirirler. Eğer haklarda önemli geriye gidişler ve ciddi ve hızlı bir mutlak yoksullaşma yaşanarsa, AKP'yi bırakanlar köklü değişiklikler öneren güç merkezlerine yönelebilir.

Türkiye'nin ekonomisi günümüzde çok kötü durumdadır. Ekonomiyi yönetenler hem izledikleri politikalar, hem de kendi politikalarını hayata geçirmedeki yetersizlikleri nedeniyle, ciddi sorunlar yaşamakta ve yaşatmaktadır. Ekonomik kriz önümüzdeki aylarda daha da derinleşecektir. Siyasal iktidar ve sermayedarlar, bu ekonomik krizin faturasını, özellikle 2024 Mart yerel seçimlerinden sonra, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçi sınıf ve tabakalara ödettirmeye çalışacaktır.

Kitleler böyle durumlarda sessiz kalmaz. Ciddi ve hızlı bir mutlak yoksullaşma ve zayıflamış bir siyasal iktidar algısı, kendiliğindenci kitle eylemlerini geliştirir. Türkiye günümüzde böyle bir sürece girdi. Türkiye tarihinde ilk kez, daha iyi bir yaşamı bilen ve uman ve yaşanacak krizle birlikte elindekini de kaybedecek olan milyonlarca işçinin, memurun, işsiz, emeklinin davranışlarındaki köklü değişikliğin arifesindeyiz.

Hayat en iyi ve belki en etkili öğretmendir. Hele bizim insanımız, Allah dışında gözüyle görmediği hiçbir şeye inanmaz. Günümüzün görevi, işçi sınıfımızın, o büyük devin, başkalarına umut bağlamak yerine, kendi ayakları üzerinde dikilerek haklarını korumak ve geliştirmekten başka çaresinin kalmadığı ve bunu gerçekleştireceği bir sürecinin içinde olduğumuzu anlamak ve anlatmaktır.